

[illegible]

129111

Գարուն երևում է խաղաղ և անհատապաշտ օրերի
 լուսավորությամբ։ — Լուսավորության օրերում է
 թափվում Սուրբ Գրքի լույսը։ 71։ — Լուսավորության
 օրերում է գրանցվում մարդկային Տոհմերի
 և Գործերի օրագրերը։ 5։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ

222

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՆՂԱՆ : — Մեքսիկայի խնդրոյն հա-
մար Գաղղիոյ և Միացեալ Վահանգաց արտա-
քին դործոց պաշտօնէից մէջ եղած թղթակցու-
թիւնը արդէն համառօտիւ հրատարակած ենք :
Ընթերցողք անշուշտ հասկցան որ այս խնդիրը
հաճելի վիճակի մը մէջ չէ : Մհաւասիկ այս օ-
րերս Գաղղիոյ Մօնիթէոր պաշտօնական լրա-
դիրն ալ յօդուած մը հրատարակած է , յորում
բաւական տարակուսական բառերով կճանուցան
գաղղիական լրագրաց թէ՛ ժողովոց վիճարա-
նութիւնները իրենց խորհրդածութեանցը նիւթ
չլինի ըլլան : Ըստ երկու խնդիրները հիմա
Գաղղիոյ հասարակաց կարծիքը կըբաղեցնեն :
Գաղղիոյ մէջ արգիլուած բանը մէք աղատա-
բար զրուցենք : — Եւրոպիոյ մէջ արտաքին խա-
ղաղութիւնը ներքին աղատութենէն կախումն
ունի , այս երկուքը իրարու մէջ գաղտնի բայց
անողբելի մակընթացութիւն մ'ունին : Վարո-
յէոն Գ. , 1852էն ի վեր գաղղիական դահը
բարձրացած է . Ռուսիոյ և Մատրիոյ պատե-
րազմները գաղղիացեաց միտքը զբաղեցուցին . քանի
մը տարի . 1860ին պատերազմելու տեղ չկար ,
և նոյեմբեր ամսոյն մէջ հրաման մը աղատու-
թիւն խոստանալով պաշտօնեաները վիտեց ու
ժողովոց մեծ արտօնութիւն մը տուաւ , այսինքն
է կայսեր ծափն պատասխանին վրայ վիճարա-
նել : Բայց կառավարութիւնը շուտով զղջաց
ու Մեքսիկայի հասարակապետական կառավա-
րութենէն 500000 ֆրանգ առնելիք ունեցող
ժեքերին համար 30000 զօրք զրկեց ի Մեք-
սիկա , և չորս տարիէ ի վեր քանի մ'անգամ
կայսրը խոստացած է գաղղիական զօրքերը ան-
կէց ետ դարձնել , և իւր խոստումները կատա-
րած չէ , որուն վրայ հասարակութեան մէջ մին-
չեւ այսօր տեղի ունեցած դանգատները վտան-
գաւոր չերեցան : Սակայն հիմա որ Պ . Սիւրբաի
և Պ . Տրուէն տը Լիւի թղթակցութիւնը ա-
նեկըբայելի կերպով կհաստատէ թէ՛ Միացեալ
Վահանգք չեն ճանչար Մեքսիկայի կայսրու-
թիւնը , հիմա որ հասարակութիւնը պատերազմի
գուշակութիւն կընէ , պէտք էր որեւէ միջոցաւ
լսել տալ այս գանգատները : Երեսփոխանաց
ժողովն ընդգիսաղիր մասին լուսթիւնը պա-
հանջել Սահմանադրութիւնը պղծել ըսել է .
այս կողմանէ կառավարութիւնը անկարող էր ,
ուստի անոնց ճառերուն վրայ լրագրաց ընելիք
խորհրդածութիւններն արդեւսլով իւր նպատակն
հասաւ : Մօնիթէորին յօդուածը իրատ մ'ալ
կպարունակէ թէ՛ բարեւոք կառավարութիւններ

Հին կրնար ընթացքնին վարել առանց աղատու-
թեան :

—Օտերակուտին յանձնաժողովը կայսեր ճառին պատասխանը խմբագրած ըլլալով, հըրատարակուեցաւ: Մեր ուշագրութեանն արժանի երկու մաս կան: Ե. Միացեալ Նահանգաց համար կըսէ. «Պաղղնոյ կառավարութիւնը յայտնեց որ սպառնալեաց առջև Պաղղնոյ դրօշակը ետ չբաշուիր, բանջի Պաղղնա միայն իւր ընտրած ժամանակին կշարժի»: Ե. յս երկու տողը խիստ նախատանկան սպառնալիք մ'է Միացեալ Նահանգաց համար: Բ. «1789 և 1852, այս երկու թուականներն են որոնք դադղեացեալ սրտին մէջ նոր հաւատք մը կանգնեցին. 1789ին ազատութիւնը ձեռք բերաւ, իսկ 1852ին կառավարութիւնը ստացաւ»: Օտերակուտին այս գրուածին նայելով, Պաղղնա կատարեալ է. բայց այնպէս չէ, որովհետեւ 1789ին ազատութիւնը ձեռք բերաւ՝ բոլոր Նւրոպիոյ հետ պատերազմելով ու իր սկզբունքները պատերազմին հետ ազգաց հաղորդելով, որովհետեւ 1852ին կառավարութիւն մը վստաւընեցաւ բայց տիրապետութիւնը ծաղկեցնելով: Յիշեալ պատասխանը տակաւին ժողովին պիտի ներկայացուի, բայց չկարծուիր որ անոր խմբագրութեանը մէջ փոփոխութիւն մը մտնէ՝ մանաւանդ որ Նաբոլէոն իշխանը Խոպրա երթալու կպատրաստուի եղեր:

ԱՆԳՂԻԱ: — Ժողովոց բացուած օրը թա-
գուհւոյն կողմանէ կարգացուած ճառին համա-
ռօտութիւնը հեռապրի միջոցաւ հասաւ ու մեք
ալ հրատարակեցինք: Եւրոպայէն այս շարաթ-
եկած լրագիրներն երկարօրէն հրատարակած են
զայն: Բայց մեք միայն մէկ մասը կ'ներկայացը-
նենք մեր ընթերցողաց, որ ըստ մեզ հետա-
քընթրական է: — Եւամայիգա կղզւոյն մէջ
տեղի ունեցած ցաւալի դէպքերը, կրօն, անա-
շառապէս քննել ստիպուեցայ. այս քննութեան
ժամանակ յիշեալ կղզւոյն կառավարութիւնը
երեսի վրայ չձգելու համար իմ քաջագոյն զո-
րապետներէս մէկը կղզւոյն կառավարիչ ու հոն
գտնուած բանակին զօրապետ անուանեցի, եր-
կու փօրձ ու դիտուն օգնականներ տալով անոր:
Եւամայիգայի ժողովն առաջարկեց որ կղզւոյն քա-
ղաքական սահմանադրութիւնը նոր եղանակի
կառավարութեան մը փոխուի: Եւս մասին վրայ
ձեզի առաջարկութիւն մը պիտի ներկայանայ:
Թող մէկը, առանց ճառին ոչ սկիզբը և ոչ
վերջը տեսնելու, միայն այս քանի մը տողերը
կարդայ, շուտով պիտի տեսնէ որ աղտտ աղղը
մը կ'ըստուի: Քննութիւն մը պիտի կատարուի

յանցաւորը իւր դատին մէջ դատախազ և մի-
անգամայն դատաւոր մը չընելու համար ղընքը
կմերժեն պաշտօնէն, և բոլորովին օտար ու ան-
կողմնակալ երեք անձանց կ'յանձնեն դատաս-
տանը: Առաւարտութիւնը, իւր մէկ գործակիցը
որ յանցաւոր է, պաշտպանելու տեղ հասարա-
կաց արդարութեան կ'մատեն: Այնքապէս ամեն
մէկ տող, ամեն մէկ բառ կ'յայտնէ որ անգղի-
ացիք ինքզինքնին իրենց ձեռքը կ'կառավարեն:

— Քուէական իրաւանց ընդարձակութեան
խնդրոյն համար հետեւեալ պաշտօնական յօդ-
ուածն հրատարակուեցաւ: « — Քուէական ի-
րաւանց ընդարձակութեան առաջարկութիւնը
պատրաստ է, ժողովոց պիտին ներկայանայ Օգոս-
տի տօնէն յառաջ: Այս առաջարկութեան խմբա-
գրութեան համար եղած օրէնքին չափ պիտի աշ-
խատուի — գործադրութեանն համար ալ ժողովո-
ցը ցրուելուն պատճառ չլինար ըլլալ, որով-
հետեւ այսպիսի արդար առաջարկութեան մը մեր-
ժութիւնը « յուսացուի »:

— Ժամանակէ մ'ի վեր Անգղիոյ բողոքական եկեղեցւոյն մէջ նոր դէպք մը կ'ընշմարուի : Քանի մը տեղ կրօնական արարողութեանց մէջ հռոմէականաց եկեղեցական զարդերն ու աղօթից ձևերը կ'տեսնուին : Մինչև անգամ ուղղոյնք կան որ աղօթիքները լատիներէն լեզուով ալ կարենան կատարուիլ : Կըսուի թէ , այս դէպքը բողոքողին օտար չլիտի ըլլայ երեսփոխանաց ժողովին յաջորդ նիստերուն մէջ : Ուստի ետքերը աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն տալ կ'ոտտանանք :

ԲՐՈՒՄԻՆ : — Սահմանադրութիւն ունեցող
որ և է երկրի մէջ առաջին կանոն մ'է որ երես-
փոխան մը ժողովին մէջ ըսած մէկ խօսքին հա-
մար ոչ երբէք ատենանի մ'առջև քաշուի : Կոստ
Պիղմարդ այս կանոնն ալ ռոմնակոս ըրաւ : Բարձ-
րագոյն տատենան անոր առաջարկութեան վրայ
կենդի : Կառավարութեան որ երեսփոխան մը
ճառի համար հասարակ տատեններու առջև դա-
տապարտուի : Բարձրագոյն տատենան ինքզինքը
արդարացնել կմտաբերէ , պատճառելով թէ
յանցանքը գաղափարաց կամ կարծեաց մէջ չկա-
յանար այլ խօսքերուն և ձևերուն մէջ : Եւս
տարբերութիւնն արդարեւ իմաստակութեան վեր-
ջին ծայրն է : Բնթերցողք անցեալ տարուան մե-
նամարտութիւնները կ'իշխէ , յորում մէկ հը-
րաւիրեալի մը տեղ 20—30 հոգի կ'ներկայա-
նային . ասիկա խրատ չէ եղեր բրուսիացի կոմ-
սին , որովհետեւ հիմա ալ այնպէս կկարծէ թէ
տատեններն աւելի օգուտ կրննն :

— Լեւոնուրբի համար զուժարուած երեւ.

փոխանական յանձնագրովին յայտագրին մէջ հետեւեալ մասը կկարդացուի: —Տարբեր երկիրներու անձնական միութեան սկզբունքը որ Վերամանիան աւերելէն ետեւ մինչեւ այսօր Լուստրիոյ համար դժուարութեանց պատճառ մ'է, սահմանադրական օրինաց գործադրութեան բուրոյին հակառակ է: Լյուս սկզբունքը չկրնար գործադրուիլ առանց կառավարութեան զօրութիւնն ու շահը վտանգի մէջ դնելու: Լուստրիոյ խնդրոյն նկատմամբ, կառավարութեան գիտաւորութիւնն է երեսփոխանաց միջամտութիւնը զրկել տէրութեանց գործերէն: Լյուսայժմ միայն 90000 բնակիչ պարունակող դաւառի մը համար կ'ստանան, բայց գուցէ ետքը ուրիշ աւելի կարեւոր դաւառաց պատճառ կրնայ ըլլալ այս. ուստի հասարակաց օգտին հակառակ և թիւր սկզբան մը գործադրութիւնը բոլորովին աննշանիկ է:

—Օրինուորական գործող պաշտօնեայն երեսփոխանաց ժողովին առաջարկերէ որ 18985000 թալէրի փոխառութիւն մ'ըլլայ լիազտ և Բիւնդի նաւատորմաց ամբողջութեան ու երկու զբաղար հաւուց շինութեան համար:

ԻՏԱԼԻԱ: —Հասարակաց կրթութեան պաշտօնեայն դպրոցաց ու ձեմարանաց վերատեսուներուն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղեր է: —Վաղղիոյ հասարակաց կրթութեան պաշտօնեայն անցեալներն կայսեր առաջարկեց որ աւաղիկայ տարուան մէջ բացուելիք արուեստահանգիսին համար Վաղղիոյ թէ արուեստական թէ ֆիզիքական և թէ բարոյական գիտութեանց հասած աստիճանները տեղեկագրութեամբ Փարիզ ղրկուին: Լյուս առաջարկութիւնն օտար կառավարութեանց ալ եղաւ: Իտալիոյ ներկայ քաղաքական միջակը թէպէտ զինքը շատ դժուարութեանց մէջ գրաւ, սակայն թէ գիտութեանց ու թէ արուեստից համար ըրած ջանքերը չգաղարնցուց: Ուստի կ'ուսամ որ ձեր յայտագրերովը այս խօսքս կապացուցանեք:

ՍՊԱՆԻԱ: —Բնկերութեանց համար հետեւեալ յայտագիրը ներկայացաւ Գերակուտին: —«Որ և է բնկերութիւն» որուն նպատակն է Սահմանադրութեան դէմ դադարաւորութեամբ ծել, ապօրինաւոր է և իւր անդամները իրեն դաւաճան պիտի պատժուին: Գրականութեան համար գումարուած որ և է բնկերութիւն եթէ քսանէն աւելի անդամներէ բաղկանայ, ապօրինաւոր է: Լմեն բնկերութիւն տեսարակ մը պիտի ունենայ, որուն մէջ պիտի նշանակուին իւր անդամոց թիւն ու անունները: Բնկերութեանց գանձապահները տեսարակ մը պիտի ունենան, որուն մէջ բնկերութեան ելքումուտը պիտի նշանակուին և անդամները իրաւունք պիտի ունենան այս տեսարակը ուղած ժամանակին քննելու: Կառավարութիւնն ալ իրաւունք ունի այս տեսարակները քննելու և ի հարկին հրատարակելու: Որեւէ բնկերութիւն որ Կառավարութեան թոյլտուութեամբն յիսունէն աւելի անդամներէ կ'աղկանայ, իրեն հասարակաց տեղ պիտի նշանակուի: Երեսփոխանաց ընտրութեան համար գումարուած ժողովները այս կանոնաց գործադրութեան ենթակայ չեն:

—Օրտապետ Բարէյա իր մահուանէն յառաջ հետեւեալ նամակը գրած է: —Բիւնդի սպանիական ղեկավարին կարծիքներն ուղիղ ու արդար էին, բայց ես ընդհակառակն Սպանիան այս պատերազմն ընել գորգուցի. ուստի պատիւն ինձ կարգիլէ այսուհետեւ ապրիլ:

ՊՐՍԻԱ: —Օրինուորական գործող

պաշտօնեայն հետեւեալ շրջաբերականը ղրկեր է Պրազիլիոյ զօրապետաց Բարակէի ու Պրազիլիոյ պատերազմին ժամանակը բանուող բարակէցի գերեաց համար:

«Յիմնապետ, հարկւարապետ ու աւելի բարձր աստիճան ունեցող գերիները կրնան իւրենց ուղած քաղաքին երթալ. եթէ փախել ջանան՝ բանտարկութեամբ պիտի պատժուին: Եթէ պէտք ըլլայ որ բոլոր գերիները բանտարկուին, այս բանտարկութիւնն առանց խստութեան պիտի ըլլայ: Վերելք ամենին կարող չեն Պրազիլիոյ բանակին մէջ ծառայել թէ և այս ծառայութիւնն իրենց կողմանէ կամաւոր ըլլայ: Այլ իրաւորեալք հիւանդանոցաց մէջ պիտի ընդունուին: Քահանայք, բժիշկք, վերաբոյժք, վաճառականք և իրենց ընտանիքը չեն կրնար գերի ըլլալ՝ եթէ թշնամեաց պատերազմական գործադրութեանց միջամտութիւն ըրած չըլլան: Երուստ մ'ունեցող գերիները պիտի կրնան իրենց գանուած քաղաքին մէջ գործածել զայն, և իրենց աշխատութեան արդիւնքը բոլորովին իրենց պիտի ձգուի»:

ԱՄԵՐԻԿԱ: —Վախորդ ամայն մէջ, վաթսուսն սե զինուորներ Ռիօ—Լրանտէ գետն անցնելով, Սեքսիկայի կայսրութեան սահմանը գտնուող Պակտատ քաղաքը կոխեր, 400 հոգի գերի ըրեր ու 4 թնդանօթ առեր են քաղաքը կողոպտելով: Սակայն մեքսիկացի գունդ մը հասեր ու զիրենք պաշարելէն ետքը վաշտուր է: Լյուս դէպքին վրայ, Սիւրալա Վահանգաց սահմանադրութիւնը հրամայող Այէձէլ զօրապետը Պակտատի վրայ յարձակողներուն օգնած ըլլալուն համար պաշտօնէն մեթուեր է, և Բրոֆօրտ անուն ամերիկացին որ յարձակողաց առաջնորդ է եղեր, բանտարկուեր է:

Ինչպէս կ'տեսնուի, Սիւրալա Վահանգաց կառավարութիւնը ամենայն արգարութեամբ վարուեցաւ այս խնդրոյն մէջ, և Այէնկընի գաղղիական ղեկավարն այս դէպքն ու Կառավարութեան ընթացքը ծանոց Վաղղիոյ արտաքին գործող պաշտօնէին:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քօլերայի ղեկավարած ժողովին բացուելու օրը արտաքին գործող պաշտօնեայ բարձրագոյնիւ Մալի փաշան հետեւեալ խօսքն ըրեր է: —Ուրախ եմ որ (Գոստաւաւ Սուլթանին կողմանէ պաշտօն ունիմ իւր գոհութիւնը ձեզ յայտնելու, զձեզ մայրաքաղաքիս մէջ գումարուած տեսնելուն համար: Թէ զձեզ ղրկող կառավարութեանց և թէ բոլոր մարդկային սեռին ձեր գիտնական խորհրդածութեանց յանձնած մարդասիրական նպատակը հաւատարմիմ, պիտի կատարէք: Վերեցէք, Պարոնայք, ձեզ յայտնելու որ ներկայ ժողովը մեր գարուն մէջ քաղաքակրթութեան մեծ յառաջդիմութեան մը իրեն ապացոյցը կնկատեմք: Մարդկային եղբայրութիւնը, ամեն յառաջդիմութեան այս արմատական հիմը, ևս առաւել յառաջ կերթայ քաղաքակրթեալ ազգաց մէջ եղած յարաբերութիւններով: Եւ յարաբերութեան համար աւելցնէմք մեծ ապացոյց կրնայ տրուիլ մարդկութեան, քան թէ քաղաքակրթութեան զուտը գտնուող Կառավարութեանց ձեզին պէս գիտուն անձինք ընտրելը մարդկային սեռը աւերակող պիտի զէմ պէտք եղած միջոցներն որոշելու համար:

Եսկէց ետքը, ղեկավարած ժողովին նախագահ անուանեցաւ բժշկական դպրոցին վերատեսուս Ալիհ Էֆենտին: Ետքը դադարեցին

Պօլէլ բժիշկը վերջին քօլերային նկարագրութիւնն ընելով՝ առաջարկեց որ իւրե ժամանակաւոր գործադրութիւն, այսուհետեւ ուստաւորը փոխանակ ծովու ձամբով դառնալով՝ ցամաքի ձամբով դառնան, որով ձամբորդութիւնը կերկարի և քօլերային երեւան ելնելուն դժուարութիւն չըլլար: Լըսուի թէ, այս առաջարկութիւնը ժողովին կողմանէ ընդունուելով Լյուս հաղորդուեր է:

—Իբրեւանու համար իրարու հակառակ լուրեր կկարդացուին լրագրաց մէջ: —Վուրիէ և ուրիշները կ'անուշանան թէ՛ կայսերական զօրքն ու տեղական տեսուչ զինուորներն կրճի մը մէջ ապստամբներէն նեղը իյնալով, բաւական մնաս կրնան, 600 հոգւոյ չափ և թէ՛ ապստամբութիւնը տարածուածի պէս է: Լյուս դէպքին երբ եղած ըլլալը նշանակուած չէ:

Լա թիւրքի լրագրին նայելով՝ հեռագրի աւերուած թիւերը բոլորովին շինուեր են և ամօցյո ճին լուր եկեր է թէ՛ Տերվիշ փաշան հոն հասեր է և ապստամբութիւնը յառաջ գացած չէ:

Իսկ Լըթօալ ա(Ըրիանի չորեքշաբթի երեկոյեան թերթին առանց թուականի հրատարակած հեռագրէն կիմացուի որ Եուսուֆ Քէրամի պաշարուած է և կրնայ բանուիլ:

—Վանձային ժողովին նախագահ անուանեցաւ Նախկին մեծ Լապրոս Վալլուր Սէհէմէտ փաշան, փոխանակ Սուլթանի Պազըլ փաշայի:

Լըսուի թէ՛ Սուլթանի Պազըլ փաշան Երկրորդ պիտի երթայ իւր պարագայիս:

—Երգարութեան բարձրագոյն տեսնին անգամ Երկրորդի Լըթօֆէթ պէյը՝ որ ժամանակէ մ'ի վեր օդափոխութեան համար Երկրորդ տոս կ'գտնուէր, կըրեր է իւր մահկանացու կենաց ընթացքը:

—Ընտրայի օսմանեան դեսպան Սուսուրուս պէյին մայրը տիկին Վասանտաւալ Երնալուտ գիւղի մէջ մեռնելով, կրօնական մեծ հանդէսով թաղուեր է:

—Հալէպի նոր կուսակալութեան ընդհանուր կառավարիչ Նէփտէթ փաշան այս օրերու մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալու համար:

—Վօղանի ապստամբներէն Լալիլ պէյը Կառավարութեան հնազանդելով, մայրաքաղաքս եկաւ ու 2500 զուռ ամսական մը որոշուեցաւ իրեն համար:

—Լըսուի թէ, Վապուլէ փաշան Պրիւքսէլ պիտի երթայ Պեշիքայի նոր թագաւորին գահակալութիւնը (սմանեան կառավարութեան կողմանէ շնորհաւորելու համար:

—Պ. Ռիտ, կայսերական կառավարութեան զբաղար նաւերը շինող պատիւ ունեցաւ (Գոստաւաւ Սուլթանին կողմանէ քթախօտի ականակաւ տուի մը պարգև ընդունելու:

—Երգարտոսի Իշխանը հրաման ըրեր է որ Վահրէէն մինչեւ Լամայիլէ երկաթուղի մը շինուի: Սուէիլի բնկերութեան և Իշխանին մէջ կախ մնացած խնդիրները Վապուլէն կայսեր իրաւարարութեան վճռոյն համեմատ երկու կողմանց հաճութեամբ կարգի դրուելով, նոր պայմանագրութիւնն ստորագրուեր է:

—Ստիկանութեան պաշտօնեայն նկատելով որ Բերայի և Վալաթի մէջ զիշերային գողութիւնները կ'աւելան, յիշեալ տեղերուն պահպան զինուորաց վրայ 50 զինուոր ալ աւելցուց, որոնք ամեն իրիկուն Պօլէն դիմաց անցնելով զիշերապահութիւն կ'ընեն:

—Լըսուի թէ, Լալիլի թէրսանէին մէջ երկու շոգենաւ պիտի շինուին:

— Կայսերական կառավարութիւնը խնայարարական (պաշտօնէ հանուած) անձանց ամսականներուն հարկերին երկուքը զեղչել սկսած է, իրենց մահուանէն ետքը իրենց կարօտ որդւոցը մէկմէկ քիչ ամսական յատկացնելու բարի դիտաւորութեամբ :

— Պէրմէյի լիւրժեւանուն արքունի շոգեւորը այսուհետեւ ամեն երեքշաբթի կէսօրին մայրաքաղաքէն ճամբայ ելնելով, Իզմիր քաղաքի հասնի հետեւեալ օրը նոյն տունը, իսկ ռաբաթ օրերը դարձեալ նոյն ժամանակ Իզմիրէն ճամբայ ելնելով, հետեւեալ օրը շաբաթ կէս օրին մայրաքաղաքս քաղաքի մասէն : Սիւրբիլի ալ պիտի հանդիպին :

— Կայսերական հրամանաւ, արդարութեան բարձրագոյն ատենին անդամ Բաղդադ պէյն առեւտրական գործոց պաշտօնատան Սիւսթէշարի փոխանորդ կարգեցաւ :

— Սիւսթէշարի անուն արքունի շոգեւորը Պէրմէյի և Բաղդադի քաղաքի տարաւ տաճիկ ունեւորներ, անցեալ շաբաթ օրը մայրաքաղաքս դարձեր է :

— Կլոսիլի թէ, Բաղդադի կառավարիչ Լիւթի պէյին հրաման գացիր է իւր նախորդին Օլիյա պէյին համար տեղի ունեցած զանգամները քննելու և տեղեկագիրը Բ. Գուսթը ղրկելու :

— Կլոսիլի թէ, մայրաքաղաքի մէջ եւրոպական աւանդատեց նման աւանդատուն մը պիտի բացուի Պ. Սիւսթէշարի անուն անձի մը հեղինակութեամբ :

Եւս հաստատութիւնը կրնայ մեծապէս նըպաստել մայրաքաղաքի արհեստագործաց և աղքատ բայց աշխատասէր անձանց, որովհետեւ աւանդ մը գնելով կրնան ուղած ատենին քիչ տոկոսով ստակ առնել ու գործ երկին տեսնել :

— Կրնայ հեռագրական գիծը մինչև Գարս Պայազլիս ու Վան, իսկ Պրուսայի մինչև Գոնեա պիտի տարածուի եղեր :

— Մայրաքաղաքի մեքսիկական դեսպանը երկուշաբթի օրը հոս հասաւ :

— Բաղդադի գործոց պաշտօնատան, բամպակի մշակութեան համար հրահանգի (Թալիմաթ) տեսար մը կ'պատրաստէ ամեն լեզուով, գաւառաց մէջ ցրուել տալու համար :

— Կլոսիլի թէ որ այսօր կամ վաղը մայրաքաղաքս կ'հասնի Եւրոպէական :

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս . 11 փետրվար . Բամպակ . — Հրապարակն հանգարտ է, և գործերը նուազ, Գլխերն հետեւեալներն են . Ետանայի 17 1/2, Կէյլի 18, Խարբերդի 16 1/2, Պարսիկի 15 3/4 — 16 զուռ օխան :

Բարդ . — Պատրաստ խիստ քիչ կայ : Եւրոպական 17 1/2, իսկ Եւրոպական 9 զուռ օխան :

Հորեն . — Ըստ գալուն համար գիները քիչ մը թոյլ են և անցեալ շաբթուին տարբերութիւն չունին :

Եփիս . — Օխան 195 զուռ :

Եւրոպ . — 100 օխան 850 էն մինչև 1050 զուռ :

Եւրոպ . — Գաղղիոյ 240—242, Եւրոպայի 244—246 զուռ խանդարը :

Եւրոպ . — Եւրոպական 15, միջակ 13 1/2 14, վար տեսակ 12—12 1/2 զուռ օխան :

Սիւսթէշարի . — Գործերն հանգարտ են . եղած վաճառումները քիչ են և վար գիներով :

Իզմիր . 7 փետրվար . — Բամպակի գիները դիմացկուն են և լիւրջային 1/2 էն մինչև 1/2 բէնայի չափ վրայ դրաւ վերջին օրերս, մասնաւորապէս Եւրոպայի տեսակները : Սիւսթէշարի (Օրիւն) 19 բէն, Եւրոպայի աղէկ 22 1/2 բէն, Իզմիր 16 1/2 էն 18 :

Սիւսթէշարի . 7 փետրվար . — Հրապարակն անցեալ շաբթուան վրայ աւելի թոյլ է և գիները վար են : Եւրոպայի եւ կէսնան գիներուն անհաստատութեան վախճալով : Իզմիրու բամպակի գինը դիմացկուն ըլլալուն և գիները բարձրանալուն լուրը հոս գիներուն թուրութեան ազդեցութիւն չըրաւ, միայն այս օր ուրիշ օրերէ աւելի գործ եղաւ ստորին գիներով : Սիւսթէշարի ընդհանրապէս երեսէ ձեռնուած են և գիները անցեալ շաբթուին լիւրջային 1/2 էն 5/4 բէնայ վար է : Հնդկաստանի տեսակներէն փոքրիկ հրամաններ ի գործ դրուեցան, Գերմանիոյ Եւրոպայի ուրիշ կողմերուն, Եւրոպիլի ու միջերկրականի համար, և ան ալ վար գիներով : Պատրաստ կտաւեղէններու վրայ ստորին գիներով բաւական գործ եղաւ, և գիներուն վրայ եղած բոլոր տարբերութիւնը յունկար սկիզբի գիներէն լիւրջային 3 բէնէն չափ վար է :

(Եւս նամակներուն թուականներէն ետեւ թէ Իզմիրու և թէ Սիւսթէշարի եկած հեռագրիւններէն կիմացուի որ գիները դիմացկուն և բաւական վրայ դրած ըլլալուն համար վաճառականներն ընդհանրապէս կ'ըմանան) :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան նորընտիր անդամներն են Գարպիսէլեան Ս. Սիւրան, Կորիկեան Պետրոս, տղթոր Պարոնիկ Սատթեոսեան, տղթոր Սանուկ Եւրոպեան, Ինճեան Յովհաննէս, Գարպիսէլեան Թադէր, Սարգիսեան Յակոբ, Եւրոպեան Եւրոպիկ և Օլիւսեան Բէրդիլէ մեծագոյն էֆէնտիները :

Եւրոպիլի իրենց յանձնուած պաշտօնը ընդունելու անցագրատան և նշանադրի հասոյթին կէսը հիւանդանոցին յատկացնելու պայմանաւ, որով յիշեալ աղգային պատասխանին ծախսոց դոնէ մէկ մասը ապահովուած կ'ըլլայ :

Կորիկեան Հոգաբարձուաց այս պայմանն ըստ մեզ գովութեան արժանի է, քանի որ ցաւ ի սիրտ ինկատներ թէ աղգային կեդրոնական սընտուկը ամենանեղ վիճակի մը մէջ կ'գտնուի, թէ եւրոպիլի հաւասարակշռութիւն չկայ, և թէ աղգային պարտքը դժբաղդաբար օր ըստ օրէ կ'աւելնայ, որուն դարման մ'ընել ընդհանուր ժողովրդ պարտքն ըլլալով նախ քան զամենայն Ս. Պարոնիկը Հոր անկէ անյապաղ դիմել անոր :

— Հինգշաբթի օրը, Պէրմէյի փոխաբարդի արժանապատիւ Գալիթ Եւրոպայի վարդապետը մայրաքաղաքէն մեկնեցաւ ի Պաղէճէիկ : Իսկ Գալիթեան արժ. Խորեն վարդապետը 3—4 շաբաթէն գուցէ կարող ըլլայ երթալ յիշեալ գիւղը : Եւրոպական ժողովրդ հետ մեք ալ վտահ և մք որ Գալիթ վարդապետը ձեռնհաս է առանձին իսկ ի դուրս տանել ինչ որ անկէ Պարոնիկի աղգայնոց շինութեանն ու անդորութեան համար, և թէ գիւղին պատուարժան Խորհուրդն ու աղգայինք ալ ինչպէս պարտ է բարեմտաբար աջակցին Կորիկ արժանապատուութեան, որուն այս պաշտօնը ըստ մեզ փափուկ է և դժուարին, քանզի պարտաւորութիւն դրուած է իրեն վրայ կրօնական որսորդաց աղգայինք նկատելու իրենց նպատակէն խոտորելու :

ցննել և մաս մը ժողովրդեան անդիտութիւնը անոնցմէ անտարժ պահել : Սէկ խօսքով, կիսափաթիւք որ Պարոնիկի լիազաւան Խորհուրդն ու աղգայինք Գալիթ վարդապետի ներկայութեանն որ քիչ ժամանակի համար է, օգուտ քաղեն խոհեմութեամբ, և պատկառ կան անոր պատուոյն ու արժանապատուութեանը, որ մօտ ապագայի մը մէջ կրնայ յօգուտ ընդհանուր Եւրոպիլի գործածուիլ :

— Եւրոպիլի Սիւսթէշարի արժ. Գալիթ ու Խորեն վարդապետները հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկան, գեր. Եւրոպ վարդապետին Կիլիկիոյ փոխառնորդութեան հրաժարիլը Սիւսթէշարի իմացնելու և անոր վաճառարութեան վաճառացուն ինչորեւէ պատգամաւորութեամբ :

— Եւրոպիլի նայելով մօտ օրերս Եւրոպիլի խօսքով պիտի հրաւիրուի, քաղաքական հրաժարեալ ժողովականաց ընդհանուր տրոց և Եւրոպիլի ու Բաղդադական ժողովոց մէջ վերջին օրերս տեղի ունեցած իրաւասութեան խնդրոց համար :

— Եւս շաբաթ տեսնեք Եւրոպիլի մայր Կիլիկիական վանքէն հրատարակիլ սկսած Վիտն անուն ամսագրոյն առաջին թիւը : Եւրոպիլի բարդութիւնը կ'ընթացի յիշեալ վանքին արժանապատիւ Սիւսթէշարի, որ կ'ստանայ սիրոյ ու խաղաղութեան գրօնակի ըլլալ և ամեն տեսակ նիւթոց վրայ անխտիր խօսիլ ի բաց կեանքով ապօրինաւոր վիճաբանութիւններէ :

Տարեկան գինն է 1 ու կէս արծաթ մէճիսիկ, և ճամբու ծախքն առնողին վրայ է : Ստորագրութեան տեղերն են մայրաքաղաքս Սիւրճանը Պ. Յ. Սարգիսեանի գրատունը և Սիւսթէշարի—Կիլիկիական գրաւաճառ Պ. Յ. Կալիթեանի խանութը :

— Եւրոպիլի . 5 փետրվար 1866 .

« Պ. Խմբագիր . — Եւրոպիլի հանգէսները բնապէս հայրենասէր քաղաքացի մը պիտի աղգեցութիւն մը ունենալուն կ'ընդունուի որ ներկայ նամակիս ձեր աղգասէր ըրաքին մէջ քանի մը տող զոհել բարեհաճիք :

Եւրոպիլի երեքին հինգշաբթի օրը, Ս. Սարգիսեան տեսնելութեան առթիւ քաղաքիս Ս. Սիւրիլեան վարժարանը սրտագրաւ հանգէս մը ներկայացնելու ազնուամտութիւնն ըրաւ, զոր համառօտակի նկարագրել կ'փութամ :

Եւրոպիլի Ս. Սիւսթէշարի եկեղեցոյն մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցուելէն ետքը, վարժարանիս բոլոր աշակերտները զոյգ զոյգ, երեսուն երեքեկ տղայք ալ շապիկներով, ուրարներով և պատկերով դարձաբարուած, և քահանայից դասն ալ պատարագի քահանային առաջնորդ եղած, Ս. Տաճարէն դուրս ելան, և հայոց Թաղին մէջէն նոյն օրուան պահանջման համաձայն աղգային երեքերով դէպ ի վարժարանի դիմեցին : Վարժարանիս գոնէրը միտեններով պաճուածաւ, վերին սըրբաճը Ս. Սարգիսեան վեհ պատկերը իւր ճակտին վրայ կ'ընէր : Կերկայ էին աղգային վարժութեան անդամներէն մէկ քանին, Ուսումնական խորհուրդ մեծապատիւ անդամները, ուսումնական ու հայրենասէր երիտասարդներու խումբ մը և հայ ուստարագի ժողովրդոց խումբ մը ընդմիջեցին :

Հանգէսը սկիզբ առաւ աղգային վառվառուն երգէ մը, որմէ ետքը Ե. դասու աշակերտներէն Պ. Սարգիս Կ. Կալիթեանը իր յօրինած առ սուրբն Սարգիս ուղղեալ ոտաւաւորը կարգաց բարձր ամպլոնի մը վրայ, զոր հանդիսականները ծախսահարութեամբ ընդունելէն ետքը, աղգային երգ մ'ալ նաղելի ըրաւ :

դայն : Յետոյ վարժարանին հայկաբանութեան
Լ. դասարան Գ. Սարգիս Պալատականն պատ-
ուելին յանպարտաստից ատենախօսութեամբ մը
պատուեց : Հանդիսականները , անոնց իմացնել
ուզելով թէ սրբոց Սարգիսանց մեր Ազգին
վրայ ստացած իրաւանց հատուցում ընելը ու-
րիշ միջոցով չըլլար , բայց միայն անոր յիշա-
տակը մեր սրտերու մէջ անջնջ պահելով , ա-
նոր առաքինի ու աղբաւոր զգացմանը գործա-
դիր ընդունակ ըլլալով և հայ ազգին մէջ ՌԻՍ-
ՄՈՒՆԵ և ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԼՈՅՍ տարածելով , զոր
դիրապէս գործադրելու համար Սահմանադրու-
թեան շնորհաբարձի մեքենաներուն անհրաժեշտը ը-
լալը հաստատեց ազգու փաստերով , որուն վրայ
ամեն հանդիսատեսները ինչպէս իրենց սրտանց
գոհունակութեան կրկին ծափահարութեամբ
պատուեցին ատենաբանութիւնը , զոր ազգային
երգ մ'ալ ներգաշակ եղանակաւ շքեղացուց
զայն սահմանադրասէր սրտերու վառվառն սէր
մը սրկելով : Հուսկ յետոյ Լ. դասու-նութիւնը
աշակերտաց մաս առ մաս աշխատասիրած ծառը
կարդացուեցաւ , որուն մէջ կարդունակուէր սրբ-
բոց Սարգիսանց ի սէր ազգութեան և հաւա-
տոյ պանծալի անձնութիւնութեան համառօտ նկա-
րագիրը ու գրաբառ լեզուին ուսումը , ըստ ո-
րում Ազգութեան կենսական ոգի և պարծանք ,
ազգային վարժարաններէն վերցուելու դրու-
թեան սխալ , վտանգաւոր ու ազգամիտ ըլլա-
լուն ապացոյցները , որուն ունկնդիրները շնոր-
հակալու զգացմամբ և ծափահարութեամբ յայտ-
նեցին իրենց համակարծիք ըլլալը , և հանդիսին
վերջ տալու մտքը ազգային երգ մ'ալ անոնց
համաձայնելով պարզեց ամենուն իր համամտու-
թիւնը խրախուսական եղանակաւ մը :

ԱՅԼԵՒԱՅԼԲ

Հունը մարդու բարեկամն է . կոյրերը
կվարէ , հօտերը կպահէ , վտանգեալները կազատէ
և ծեր կանանց մխիթարութիւնն է : Բոնք բա-
ւական են զինքը մարդկութեան սիրոյն արժանի
ընելու , բայց ասոնցմէ զատ ուրիշ բարձրագոյն
աստիճանի մ'ալ հասեր է՝ որ է խանութպան-
ներուն առուտուրը շառնելու միջոց մ'ըլլալ :
Բնական եղելով իրենք : Հուն մը Զինաս-
տան ծնած էր , և խեղճին վաճառն էր չին դա-
տաւորի մը սեղանին վրայ իրբն խորոված երե-
ւալ : Բայտիսը բաղդէն ազատելու համար
գաղղիացի զինուորի մը ձեռքն ինկաւ : Օյն-
ուորը նաւը հեծած ատենը դժուարութիւն մ'ե-
րեան ելաւ . նաւական օրէնքը զօրաց կարգելու
հետեւին կենդանի առնել . ինչ ընէ խեղճ զին-
ուորը , կմտածէ և ծամբայ մը կգտնէ . իւր ըն-
կերը գլխարկին մէջը կպահէ : Կաւր բացուե-
լուն , շունը գլխարկէն կեննէ և նաւապետը կը-
հրամայէ որ ծովը նետուի . զինուորը շատ ա-
ղաչելով իւր բարեկամին համար թողութիւն
կընդունի , և հետեւեալ շունը ծովէն հանուե-
լով « մովսէս » անունը կտանայ : Օյնուորը
Փարիզ հասածին պէս կկարդուի , բայց իւր կինը
կենդանիները չտիրելուն չինացին ծխախոտ ծա-
խողի մը քով կբաշտի : Բայտիսը խանութպանն է
որ հիմա զմովսէս անցնող դարձողին հետա-
քըքըութիւնը շարժելու նիւթ ըրած է . իւր
սեղանին վրայ հանած և բերանը ծխախոտը մը
պահել սովորեցուցած է : Սէկ սիկաւ մը առ-
նողը կինայ թէ շունը սիրել և թէ անոր գըլ-
խէն անցածներն իմանալ :

— Սուր մը , — Գերմանիոյ մէջ պատե-
րալի մը ժամանակ գաղղիացի յիսնամեայ մը
100 թաւերի համար աւանդ կընէ իւր սուրը ,
բայց մէյ մ'ալ երեան չընէր : Ետքէն կտես-

նրուի որ սուրին վրայ ոսկի զարդերէ զատ քա-
րեր ալ կան , և 300 թաւերի կծախուի : Հատ-
մը տարիներէ ետքը համապարկցի մը 1500 թա-
ւերի կառնէ . կանցնին խել մը տարիներ ալ , և
հանապաղելուն ատենելով որ վրայի քարերը շատ
հազուագիւտ են , 8000 թաւերի կծախէ ամբա-
դերտամեցի ակնավաճառի մը . այս վերջինը Սի-
էննա կերթայ ու 150000 թաւերի կծախէ հուն-
գարացի ազնուականի մը : Հիմա 500.000 թա-
ւեր տուող կայ եղեր , որովհետեւ կըսուի թէ
սուրը Հուէնի թագաւոր Կարոլոս Ժ. ին է :
Զլսէ յիսնամեայտը :

— Գլխաւորն արագընթացութիւն մը ,
Ենգղոյ թագուհւոյն ծառը Գաղղիա հասեր
է 11 վայրկեանի մէջ , հեռագրին հինգ թեւերը
միտակը բանեցնելով : Եթէ միայն մէկ թեւ
մը բանած ըլլար՝ 55 վայրկեանի մէջ պիտի հաս-
նէր : Դժուր 1255 բառերէ կբաղկանար :

— Բարեկամներնէս մէկուն տարօրինակ
գէպը մը պատահեցաւ . Երէկ առաւօտ իւր սնն-
նակին մէջ երկայն շղթայով մը զարդարեալ
ժամացոյցը փնտռեց ու չգտաւ : Ո՛վ կընար գող-
նալ այս ժամացոյցը . բարեկամն զանի սեղանի
մը վրայ դրած էր , սենեակին դուռը նաեւ ներ-
սէն աղէկ մը կըլուծած էր : Խեղճը բոլոր ցե-
րեկը մտածելէն ետեւ իրիկունը նորէն կպառկի
ու զիշերային լուսութեան մէջ կանոնաւոր ձայն
մը կլսէ : Ուշագրութեամբ մտիկ ընելէն ետեւ
կհասկնայ որ ժամացոյցի ձայնն է . կեննէ , կը-
հագուի , անկողնէն վար կցատկէ և կսկսի սնն-
նակին չորս կողմը փնտռել . վերջապէս ժամա-
ցոյցը կգտնէ ծակի մը մէջ բերուած : Բայտա-
ռաւօտ եկաւ եղածը պատմեց մեզ ու ըսաւ որ
« Կարծեմ թէ մուկ մը եկած ու ժամացոյց շղ-
թայէն քաշկտելով մինչև նոյն ծակը տարած
պիտի ըլլայ , բայց ժամացոյցս մեծ ըլլալով ծակը
չէ կրցեր սղմեցնել » : Մոռցանք իրեն հարցը-
նելու թէ՛ մուկը ինչպէս սեղանին վրայ կեննէ :

— Կաւու մը նաւապետները կապտամարին
ու իրենց նաւապետը վերաւորելէն ետեւ ծովը
կնետեն , և յետոյ կբռնուին : Գառաւոր մը
յանցաւոր նաւապետաց մէկուն կըսէ . « Բայտա-
սովալի ժամանակին որ ձեր նաւապետը վերա-
ւորուելէն ու ծովը ինչպէն ետեւ կընար լողա-
լու , չլսեցիր որ պօռաց թէ՛ մարդասպանք , կա-
խաղան պիտի ելնէք ամենքնիդ ալ » : Կաւա-
վորը քիչ մը մտածելէն ետքը կպատասխանէ .
« Բայտ , յիշաւ , կանաղան պիտի ելնէք ըսաւ ,
բայց ամենքնիդ չըսաւ » :

ԾԱՆՈՒՅՄՈՒՆԲ

Խապուղի՝ Պէշկիմաշի և Օրթագիւղի
մէջ լրագրիս բաժանորդ գտնուող մեծարոյ ազ-
գայնոց թերթերը այս շաբաթ տեղական թեր-
թատարութեան միջոցաւ զրկել պիտի ըլլալով ,
կյայտնեմք որ լրագիր չընդունողք կերպով մը
իմաց տան մեզ , և տարեգինը չվճարողք բարե-
հաճին անյապաղ մեզ հասցնել զայն :

Բայտաւոր կծանուցանեմք որ մայրաքա-
ղաքիս հեռաւոր կողմերը գտնուող ազգայինք
այսուհետեւ օրին կընդունին մեր լրագիրն . եթէ
տարեգինը , ինչպէս նաեւ իրենց ընկած փողո-
ցին անունն ու տանը թիւը կանխաւ մեզ հաս-
ցունելով , մեր լրագրին բաժանորդ ըլլալ ու-
զին :

Բեւելորդ կհամարեմք առհասարակ մեր բո-
լոր բաժանորդներէն խնդրել որ իրենց փոքրիկ
պարտքը շուտով վճարելու շնորհ ընեն :

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԴԱՅԻՆ ՎԱՐՄԱՆՑ :
Հարգելի Յոնէի Յ . Պոյէն : — Բայտաւ-

խարհաշրջիկ ազգասէր հեղինակը սիրուն գըր-
քակի մը մէջ պարզ ու զուարճալի ոճով իմաս-
տալեց և օգտաւէտ խրատներ ու պատմութիւն-
ներ ընդհանուր աղագց վրայ պարունակած է :
Գերբը գեղեցիկ , գրեթե ու տպագրութիւնը
վայելուչ (ֆարիդ տպուած) , պատկերազարդ ,
գրին ալ շատ աճան՝ այսինքն 10 դրուչ , և կը-
ծախուի հայ գրավաճառաց քով ի Պոլս և ի
Երես Պալատ—Սէրայի դիմաց Գ . Սիւսմեյ
գաղղիացի գրավաճառին քով :

Տարբոր Պարոնիկ Սատիկոսեան՝ որ Բ-
մերիկայի մէջ բժշկութիւն ըրած և Կառավա-
րութեան գոհունակութեան հաւաստիքը ստա-
նալու պատիւն ունեցած է , այժմ Պոլս ըլլա-
լով պատրաստ է ծառայել յարգոյ Հասարա-
կութեան իրբն բժիշկ , վերաբոյժ և բաւոգայ :

Պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ Հասա-
րակութեան որ իւր բնակութիւնը հաստատուի է
Երես Եղեղծի փողոց թիւ 6 , Գուլէ-գափուէն
վեր , ուր պովորաբար առտունները մինչև ժամը
4 1/2 կգտնուի :

Իւսկիւտարի ալ այցելութիւն պիտի ընէ
երկուշաբթի օրերը կէս օրէն ետքը և հինգշաբթի
օրերը 5 էն մինչև 7 ժամանակ : Ստեփան ա-
ղայի դեղարանը և 7 էն ետքը Պաղար—պաղը
Կալեան Սափայէլ աղային դեղարանը : Հինգ-
շաբթի օրերը 5 էն մինչև 7 ժմ է աղբատաց
համար :

Մահտեսի յարգոյ Գ . Յովհաննէս՝ որ
ազգային երեւելաց շատերուն տունները խոհա-
րարութեան պաշտօն վարած ու գոհ ըրած է զա-
մենքը , հիմա Երես Պալատ—Սէրայի դի-
մացը Համալ—պաղը փողոց՝ թիւ 6 , ճաշա-
րան մը բացած ըլլալով , կծանուցանէ յարգոյ
Հասարակութեան որ յաճախողները ըստ ամե-
նային գոհ պիտի ըլլան թէ կերակրոց , թէ ա-
նուշեղինաց և թէ գնոց կողմանէ :

Կաւ կյուսայ որ մանաւանդ յարգոյ աղ-
գայինք կբարեհաճին պատուել յիշեալ աղագ-
յին ճաշարանը , որ օտարագրի ճաշարաններուն
ամենէն աւելի մաքուր է ու ամեն դիւրութիւն
պիտի ընծայէ :

Գիշերուան համար օթեան ալ պատրաս-
տած է , անկողինները խիստ մաքուր ու զարգա-
րեալ են : Երկու կարգի բաժնուած են . առա-
ջին կարգին գինը 15 , երկրորդինը 10 դրուչ է :

Կայսերական կառավարութեան պատժական
օրինագիրքը հայերէն պարզ աշխարհաբառ լեզ-
ուի թարմանուած՝ կծախուի մայրաքաղաքիս ա-
մեն հայ գրավաճառաց քով ի գին 10 դրուչ :

ԱՌՈՂ ԶԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ : — Բողոքութեան
պահպանութեան համար անհրաժեշտ եղող խը-
նամքն ու պիտոյքը սովորեցնող այս օգտակար
գիրքը կծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով
և մանաւորապէս լրագրիս գրատունը , ի գին
8 դրուչ :

Հիւանդութիւններէ և զանազան ծախքերէ
աղատ ըլլալ ուզողը պէտք է այս գիրքէն հատ
մ'ունենայ , որով պիտի սովորի թէ՛ մարդս ինչ
ընելու է առողջութիւնը պահելու համար , և
թէ՛ ինչպէս ուտելու , խմելու , հանգելու և
ինչպէս պառկելու է , և այլն , և այլն :

ԽՄԲԱԳԻՐ	ՏՆՕՐԷՆ
Մ . Բ . Իւլի-ճէան	Հ . Ս . Բնագիտ
Ի ՏՊ . Թ . Տիւրիսէն Կ . Պ . ՎԵՂԻԻ ԽՍՆ	